

L'Any Internacional de les Muntanyes

Quan es va proclamar el 2002, Any Internacional de les Muntanyes em va semblar que era una bona ocasió per escriure sobre el paisatge de muntanya que es percep a través de la mirada, dels símbols i de les paraules.

Senyals del temps

Puig des Molins

Vivim damunt l'escorça sensitiva de les coses.

Marià Villangómez i Llobet

Les muntanyes són el llibre natural de l'evolució geològica de la Terra, són monuments tectònics que

tat i canvi, aparentment contradictòria, és un fet que la ciència ha estudiat. En el segle XVIII es va fundar la cristal·lografia moderna, els geòlegs van iniciar una observació de la realitat des d'un punt de vista descriptiu, analític i fenomenològic. En el segle XIX, Suess escriví la primera gran síntesi geològica *La cara de la Terra*, que parla de la seva estructura profunda.

En el paisatge també trobem muntanyes de moviment perceptible: les dunes i els volcans. Les primeres, sotmeses al vaivé del vent, prop del mar, en la desembocadura dels rius, són construccions fràgils i efímeres, per això difícils de conèixer i d'estudiar. En trobem al litoral català, sovint fixades per vegetació que ajuden a sostenir-les i evitar-ne la seva desaparició i se'n veuen a les riberes de l'Ebre i en el seu delta, entre el riu i els aiguamolls.

Els volcans manifesten el seu dinamisme i generen formes noves, són creadors i destructors i representen de manera visible el moviment geològic del planeta; en actiu, són fascinants i perillosos. Durant una passejada per la zona volcànica de la Garrotxa podem adornar-nos que, un cop adormits, els volcans presenten un perfil arrodonit i cobert de vegetació, semblen inofensius i amables però sabem que són imprevisibles. Cal parlar, encara dintre del vulcanisme, de l'excelsionat granòfir de Ribes de Freser, únic a Catalunya, és una roca subvolcànica que conformava l'interior d'una xemeneia d'un volcà que va aflorar amb el plegament dels Pirineus.

Vista des dels cingles de Tavertet de l'embassament de Sau; El massís del Montseny al fons.

Foto: Joan Mundet

manifesten la dinàmica del seu moviment a través de les formes de les roques, la composició mineral, els cristalls i els colors amb els que ofereixen la perspectiva geològica del nostre planeta.

Generalment les muntanyes es mostren estàtiques i formen part dels paisatges, són constants, aparentment invariables a través del temps i, no obstant, són la font de documentació més exhaustiva dels canvis i moviments que la Terra ha sofert en el passat i que ha manifestat, a través de les seves etapes geològiques, en relació a la temperatura del planeta, les glaciacions, la presència o extinció de vegetació i d'animals. Aquesta dualitat entre estabili-

Signes d'identitat

Fra Garí

A la muntanya miracle, una llegenda ha florit...

Montserrat muntanya santa, la muntanya de cent cims.

Joan Maragall i Gorina

Hi ha muntanyes que han esdevingut signes d'identitat. Catalunya té Montserrat com a testimoni, és un conglomerat de realitats que han acumulat a través del temps la imatge emblemàtica de Catalunya. La devoció a la Moreneta l'ha portada a ser un indret